

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

ELOFIZETÉSI FELHIVÁS

SZÉKELY HIRLAP

V-ik évi folyamára.

Midőn ezelőtt egy évvel e lap vezetését átvettem, akkor az általam kiállított felhívásban különböző ígéretek tettem. Ígértem, hogy a lap szelleme, iránya hű leend az 1867-beli XII-ik szentesített alaptörvényhez. Reiligiose teljesítettem.

Arra hatni, hogy a jogegyenlőség, közös alkotmányos szabadság s az ezekre alapított testvériség közhazánk polgárai közt folyvást fejlődjék, ígéretet tettem.

Ezen ígéretemnek is nemesen megfelelni igyekeztem, s ez ellen egy hajszálnyit se tettem.

Fogadást tettem: „a székely nemzet közvetlen érdekei iránt mindig lelkesülni.“

A nemes és tiszta lelkesülés nállam egy percig se hiányzott; de a derék székely nép javára és érdekében a lefolyt év alatt minden intézkedésem megtört a nemzet fiai apáthiáján. E bajt orvosolni, övő évi egyik — és pedig — főtörékvésem leend.

Maros-Vásárhely — mint az ország keleti része központja — mivelődése fejlesztésére, csinosítására munkálni, e lap feladatául tűztem volt ki. S e részben akár a külső esint, akár a nevelési tért, akár a szellemi életet tekintjük, pangással e várost vádolni teljességgel nem lehet; sőt a haladás, mind a nevelő intézetek szaporításában, mind a város rendezésében, mind a polgári élet körében, mind az ipar és vállalkozás terén tisztán és örömmel látható.

A mi már a kebli jogászegylettel szemben való magatartását illeti az általam vezetett lapnak, e részben teljes meglepéssel tekinteni a lefolyt évre, jogosítottnak érzem magamat, miután a lejárt uton mindenütt a munka nyomait, s az év végével az országra és a jövőre ható eredményeket láthatom.

A különböző hitfelekezetűek vallásos érzelmeit teljes tiszteletben tartottam, s a hol a szeretet egybeolvasztó és boldogító erejét gyengülni láttam, azt felmelegíteni teljes készséggel igyekeztem.

Lapom modora a lefolyt egész évben változás nélkül és felülmulthatatlanul humánus volt. Ezen eljárásom kiérdemelt érzete, lefolyt évi pályám legbecsebb jutalma.

És már most, miután jutalmazó önérzettel hivatkozhatom szavaimnak hiven végrehajtott beváltására, teljes nyugodtsággal hívom fel a tisztelt közönséget a tovább is általam vezetendő „Székely Hirlap“ jövőbeni becses pártolására.

A Lap ép úgy ezután is, mint eddig, a maros-rásárhelyi Jogász-egylet tevékeny közege leend, hiven ragaszkodva az 1867. XII t. cz. által körvonalozott politikához.

A nemes székely nemzet közvetlen érdekeit szem előtt tartva, egyik legfőbb feladatának tekintendi e lap: mindent megtenni e jóra való nép szellemi fejlődése eszközzésére, s anyagi jólétefelvirágoztatására, — s e nemzet minden mozzanatát figyelemmel kísérve, a jóra lelkesíteni, a félrelépésért megtróni, s tévelyedéseiből jó utra vezetni: vallásszerű teendőmnek tekintendem.

Maros-Vásárhely érdekeit 40 éven át hordozván szívemen, azok már sokkal inkább odaforrtak, mintsem, hogy e tekintetben bárminő ígéretet tenni szükségesnek látnám.

A kebli Jogász-egylet emelkedő hasznos tevékenységét a lap ernyedetlen figyelemmel kísérendi, működése terményeit meleg készséggel közlendi; s miután ujév első napját kezdve mindenik szám két hasábjá mulaszthatatlanul jogi cikkeket közlend, teljes erőm szerint igyekezendek, hogy az ily természetű közlemények a lap érdekességét eszközöljék, becsét emeljék.

Modorom változhatatlanul az eddigi marad, miután azt hiszzem, hogy bármely hirlap legbecsebb, legajánlóbb színezete a „humanitás.“

Lapunkat az által is érdekelté igyekezendünk tenni az olvasó közönségre nézve, hogy a királyi tábla és helyi országos királyi törvényszék által ellátandó ügyeket kellő időben közlendem.

S hogy a hasznost a kedvessel is vegyítsük a lap tárczája, azon kívül, hogy az év folyamán át a már egy pár szám tárczájában közlött mutatóvanyval ismertetett munkámat egészen adandom, az „Independance Belge“ utáni „Ismeretlen“ bevégezésével, a legválogatottabb cikkekkkel fűszerezendjük tárczáinkat.

Maros-Vásárhelyt, december 23-án 1872.

Dobolyi Sándor,
felelős szerkesztő.

Kiadói szó.

A lefolyt év bátorítja alólírtat a „Székely Hirlap“ kiadását a jövő 1873-dik évre is elvállalni. S midőn, mint ilyen, tudatja a t. cz. közönséggel, hogy a tisztelt Jogász-egylet minden tagja a lapot a következő egész évre díj nélkül kapandja, akkor egyszersmind reméli a vállalkozó: a nagybecsűlt olvasó közönségnek aziránti meggyőződésével találkozhatni, hogy nem a nagy nyereség utáni kapkodás volt ezen vállalat fűrugója.

Legfőbb óhaja levén kiadónak, a t. cz. előfizetők meglepédest kiérdemelni, birni, ily célra a lap szétküldésében, kézbesítésében teljes szigorral és pontossággal fog eljárni. A legjobb akarattal szembe is netalán felmerülhető hiány esetében szükségelt felszólalások a kiadó könyvkereskedéshez intézendők.

Megjelenik a „Székely Hirlap“ hetenkint kétszer: szerdán és szombaton reggel egy egész lven, három hasábjában.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 forint. Évnyegedre 1 frt 50 kr. o. é.

A jogász-egylet tagjai a lapot egész éven át díj nélkül kapandják.

Az előfizetési díj legcélszerűbben postai utalványnyal a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre küldendő.

Maros-Vásárhelyt, 1872. december 23-án,

teljes tisztelettel

Wittich J. könyvkereskedése
lapkiadó.

Maros-Vásárhely, jan. 14.

Stat magni nominis umbra.
Lucanus.

Midőn 1858-ban, ha jól emlékszünk: január egyik estvéjén az orsini bombák az opera színház tövében levő tért holtakkal beterítették, a III. Napoleon ellen intézett szörnyű attentat rendkívüli izgatottságba hozta Frankhon őrszemét, a párisi rendőrséget. Pietri tevékenysége nem ismert határt, s az esti 8 órakor végrehajtott merény utáni 1 órakor már mind az öt czinkos a páratlan rendőrfőnök kezei közt volt.

S az ily szinte megfoghatatlan ügyességgel, erőfeszítéssel és sikerrel vitt hajházásnak, kutatásnak, befogásnak, még csak legszélsőbb gyűrűzete se érintette a magyar emigratiót.

Pietri hát és hatalmas császára nem is gyanusították a magyar embert.

S e szerint III. Napoleon a nyílt és nemes magyar jellemet egy alá való aszentat szennyező nem is érintethetettnek hitte és ismerte.

És mégis, Klapka György hirlapi téren nyilvánította, hogy midőn az 1866-diki ismeretes osztrák-porosz béke alkalmával Bismark a feltételek közé a magyar alkotmány helyreállítását is bevezette, III. Napoleon azt kitörölte.

Tehát III. Napoleon az alkotmányos életet, az emberi nemesebb érzés és kimivelt okosság magasabb röptű szabályai által körülírt szabadságot nem szenvedhette. Ez az ő corsicai vérmérséklete által el nem hordozhatott intézmény volt.

S ez volt bukásának, szerencsétlenségének fő — hogy ne mondjuk: egyedüli — oka.

III. Napoleon dicsősége, szerencséje a mexicói beavatkozásig mindég emelkedőben volt. De az az attentat, mely szerint ő az alkotmányos életet a szabadabb eszmék világrészében is, — ép úgy, mint Orsini, bombáival őt — agyonsújtani akarta, megtörte az ő élete triumphalis menetét, s a balsors, mint zsákmányát lánczolta győzelmi szekerehez III. Napoleont a mexicói hadjárat után; s a rossz intentióért, mely szerint a szabad eszmék dicső menhelyét, a jövő nagy iskoláját gyökerében akarta megingatni, megtrónítani, a nemesis csak hamar s egymásután szaggatta el tőle Mornyt, Walevszkyt, Persinyt mind, megannyi izmaikt világrázó erejének. És midőn kényszerítő helyzetében az alkotmányos életnek csak morzsáiból akarta a nagy nemzetet részeltetni, hogy gúnyos játékát tovább ne üzhesse, szép birodalmától lőn örökre megfosztva, és száműzve, és pedig oly móddal, hogy Sedánál a porosz koronaherceg kartácstüze az almai, inkermani, magentai és solferinói babérjait mind elperzselte, miután elvitázhatatlanul sokkal több kárt, és nagyobb romlást idézett elő III. Napoleon a legutolsó veszttel, mint a mennyi hasznót beszerzett fennebb elősorolt győzelmeivel.

Száműzetésében két évet és négy havat élt, s folyó évi január 9-én bevégzé tanuságos életét, s ha ezen a rendkívüli változásokkal gazdag életén vé-

gig tekintünk, III. Napoleon egész politikai pályájában egyetlen tény nem találunk, melyben a morálnak legkissebb része is lett volna. Nagyobb hadjáratai a menyköveket rejtő bennső viharok villámhárítójául szolgáltak, s némileg anyagi nyeménnyel, szerzeménnyel végződtek. S ha ez a krími hadjáratra vonatkozólag hiányzani is látszik, de e tekintetben nem szabad felednünk, hogy a krími expedíciót a török-orosz hadjárat kényszerítőleg idézte elő. A Portának minden emberi számítását tulszárnyaló szerencséje veszélylyel fenyegeté az 1855-beli európai politikai situációt. Az árak vezetését kelle elvállalni, ha magát az által elsodortatni engedni nem akarta, s a várnai ismeretes tanácskozás, melynek irányadója egy maga III. Napoleon volt, a török-orosz hadjáratot Sebastopol alá terelte.

E nagyszerű hadjárat eredménye lón: a fényesen indult török szerencse meghiusítása, s az orosz hatalom megalázása.

Erkölcsei, szellemi nyeménnyel — semmi.

Az olasz-osztrák — erőszakosan megteremtett — hadjárat hasonlólag Austria kárával megalázásával s Frankhon dotáltatásával végződött, melyet III. Napoleon Olaszhontól annak áraban csikart, mit ennek Austriától erőszakosan megszerzett.

Nemes, erkölcsi alap, s gyümölcs seholt.

Ha bennső kormányzási egész rendszerét futólag megtekintjük, ott se találkozunk legkissebb morállal se. Mert az az első tekintettel jó színben mutakozó eljárás, mely szerint a munkásokat dologgal mindég bőven ellátta, saját érdekében lón III. Napoleon által elintézve a végre, hogy a mozgás és felette könnyen mozgathatás ezen

veszedelmes talaját maga részére teljesen biztosítsa, s ily módon az Espinase-féle borzasztó deportációs rendszer kivételét az ily akadályok elhárításával könnyítse.

Egy ily minden morál nélküli élet és uralkodás kiérdemelt eredmény lett aztán a történelemben szinte párnélküli gyalázattal bekövetkezett megsemmisül s, s szerencsétlensége nagyságát tetézte azon felette szomorú helyzete, mely szerint egész életén keresztül nem gondoskodott egyetlen nemes tetről, mely végperceiben védelmi okmánynyul szolgálhatott volna egy súlyos bűnökkel terhelt élet által kiállított vádirat ellen. — És így menthetlenül és örökre el leend ítélve.

Minő oktatás fekszik egy ily életben!

Dobolyi Sándor.

Értesítés és kérés a nagyérdemű közönséghez!

Hogy az ez évi bécsi világiállításán a magyar ipar termékei, s köztük e nemes város iparosságainak is művei, a versenytérre juthassanak, s a szakértő világ bírálat tárgyai lehessenek, — szükséges az e célra szolgáló eszközök állóállítása. A cél két irányu, — t. i. egyfelől, hogy 5 jóra való ifju iparos, és 5 fedetlen életű, s szép reményű iparos-segéd a kiállításra, megtekintés — s különösen tanulmányozás általi tapasztalatszerzés végett felküldessék, — másfelől pedig — azon szegényebb sorsu iparosok, kik a kiállító köz magukat beiratták, műveik előállításában anyagilag segíyezethessenek.

Az erre szolgáló eszköz pedig egyedül csak pénzbeli lehet.

A segély-gyűjtésére a szt.-miklós negyedben Sófálvi József és Lőcsei Imre, a Deák Ferencz negyedben Koos János és Komáromi Albert, a szt.-király negyedben Ne-

Egy este, midőn tűzhelyénél egyedül könyezve találtam s egész elhagyatottságban volt, látva az én fájdalommat: Ah! soha se szánj engem, így szolt, én élttem órákat, melyek többet értek egy életnél. Kevélység volt-e ez? vagy valóság? ki tudja!

— S aztán?
— Megkülönböztek.

Egy napon, melyen utolsó forrásait is kiszivatyuza, az ifju gróf, eladva nevének még kásmirsálját, is hogy egy tánczosnő szeszjét lehetőleg, kielégítse így szolt, elég gorombán nevének. — Rajta! próbálj énekelni! — Thecla elfogadta a kihívást, s a szin padra ugrott, mert minő szóval élhetnék, hogy buzgóságát — melyet új pályáját megkezdette — kellőleg festhesse. Hangja magas, magával ragadó volt, iskolázva a legjobb művészek által. Egész Olaszhon tapsolt neki, Győzelmi aratása hozta a grófot. Thecla is feledte megvetését, — boszantásait. — „Engedj meg nekem“ — így irt hozzám, a mit te mondhatn nekem, azt én már elmondottam magamnak. — Én szerelmi örültségben szenvedek.

— Ah! ez épen a levele!

— Ez a levél, melyre czélok én az elmondottak után kevéssel volt hozzám intézve, egy próba után, mely által úgy lón megsebesítve, mint a madár, melyet a vadász annya a levegőben talál, de a mely aztán vérző szárnyaival a jorban vergődik. Egy bekövetkezett betegség leszorítá őt a szinpadról; meglehet itt kezdődött a baj, mely most őtet megsemmisítéssel fenyegeti. A gróf újra oda hagyta. Magára, hagyatva hanyatló életével küzdve de a még mindég szép, Velenczében egy angollal találkozott, a kit a tudomány düh feleméztett, a ki őt telbőszülve követte s szerelmi kifejezéseiben örült nyilatkozatát vegyíté egy oly beteg leánynak a ki tudta, hogy órái számlálvák. Láttam őket egy fürdő idény alatt Nizzában. A férfinak egy borzasztó halvány-ság fogta el homlokát arcáját. Thecla pedig éledni kezdett,

Neki jól esett felkerestetni azon szenvedély által, mely még csak órákig létezhetett. — Olyan vagyok, mint az az utas, mely a pusztában egy sirdombra talál s időtöltését találja abban, ha arra rózsákat hinthet.

Igy szolt nekem.

Az angolt azt éltette, a mi halálát siettetette. A véletlennek megvan az a sajátságos tulajdona, hogy sokszor kigunyolja a tudományt a számítás Thecla fellépett a szinpad deszkátra hova őtet tapsvihar s hódolat követtek. Sir Lionesz egészen új életet látszott szívni el-

besz László és Vég István, a szt.-György negyedben Ferenczi Ferencz és Hermeli Károly aait küldöttük ki.

Tiszteletteljesen esedezőnk e nemes város összes lakosságához, — méltóztassanak küldötteinket kegyesen fogadni, — s a czél szentsége iránti tekintetből, s annak elérhetéséért — adományait meg nem tagadni.

M.-Vásárhelyt, 1873. január 12-én,

a bizottmány megbizásából

Borosnyai Pál,
elnök.

Ügykimutatása a m.-bándi k. járásbíró-ságnak 1872-ről.

Polgári ügyben;

Bejött 1237, el lett látva 1237. függőben 0. A régi bíróságtól jött 73. Elintéztetett más kereset, végzés és ítélet által 168. egyesség által 109. Felküldettek II- és III-ad bírósághoz 42. Semmitő székhez 8. Leérkezett a II-od és III. bíróságtól helybenhagyva 34, minősítve 4. Semmitőszéktől helybenhagyva 5, minősítve 3.

Bűnügyben.

1872-ben bejött számok 1082, elláttattak 1082, függőben 0.

Büntető perek:

Régi bíróságtól átjöttek 56, 1872-ben ezekhez gyült 37, teljesen befejeztetett 84. függőben van 9.

Kihágási ügyek:

Átvétetett 1, 1872-ben beérkezett 210, ítélet és végzés által bevégezett 161, elengedés és ellátás által 47 függő 1.

Felelbbviteli ügyek:

Felterjesztetett 8, leérkezett helybenhagyva 8, változtatva 0.

Mező-Bándon, 1873. január 10-én.

Illyés Sándor.

TÁRCSA.

Az ismeretlen.

Az „Indépendance Belge“ után.

Dobolyi Sándor.

(Folytatás.)

— Hagyjuk ezt mondá Francine, kezét a Vauc-air ur kezei közt nyugtatva; isten adott nekem lelki testi egészséget. Sorsom a legkedvezőbb. Ön segítségemre leend Thecla gyógyításában, azonban önnek tudnia kell né-mely dolgokat az életéből, melyeket én legkisebb bántalom nélkül előbeszélhetek. Ön aztán tudni fogja, hogyan kelljen a vele való társalgást leghelyesebben legnemesesebben intézni.

— Meghallgatom.

— Thecla, így szolt Francine, ez előtt tizenhöz évvel férjesült. Gróf Saliatti József vette őt nőül. Ez egy siciliiai volt, a ki származási összeköttetésben áll Palermo legjelesebb családaival, ön emlékszik Borgia Cesar arczképére, mely Róma egyik képcsarnokában látható, melyet ha egyszer látott az ember, nem tudja többé feledni. Sálviati Józsefnek volt tekintetében, mosolyában arca egész kifejezésében, bizonyos kisugárzása egy arogans szépségnek. Thecla atyja elenzette ezt a férhez menetelt, még ha rá gondolt is rettegett. De kénytelen volt engedni azon dühös szerelemnek, melylyel leányát a siciliiai elkábította, a szerencsétlen leány addig volt bolondítva, hogy már nem rettent volna vissza egy megszökés botrányától is. Mint két örült, úgy indultak a keleti utazásra. Visszajöttekor elválásuk perceiben, csak ennyit mondott: „eleget élttem.“ Én igazán megijedtem attól az örültségtől. Egy párszor irt nekem. Leveleiből a legtulzább elragadtatás beszélt. De a rajongásnak csak egyetlen korszaka van. Mikor később ismét találkoztam vele, már nem volt lázas.

— Meddig tartott utazása?

— Hat hónapig. A lárva letépve, az örökség elpazarolva, s a rendetlen élet, mely a grófnak már fiatal korát blyegyzette, rohamba tört ki: a követelmek, melyeket elvállalt terhére voltak. Ez után bekövetkeztek a kicsapongások, melyek aztán határt nem ismertek.

— És ő?

— Ő felváltva hol kétségbeesve, hol elragadtatva volt, s keblében a féletkenység és szerelem csatáztak

ragadtatásából. Egyik este egy florencziai marquisnő tekintete felolvasztotta azt a lánczot, mely őt az énekesnő lábához lánczolta volt; mikor bizonyos volt abban, hogy el fog hagyatni, agyrázkodásba esett, melyből aztán őtet csak egy más szenvedély: az ének iránti szenvedély rohamra szabadította meg. Én hittem őt a szerelemből meggyógyithatni. Akkor már tudtuk, hogy férje Amerikában meghalt egy kalandorúért vívott párbaj következtében.

Ujabbán egy fiatal ember kerekedett Thecla körében, a ki őt szerette. Minden körülmény az ifju mellett szolt, születés, név, jellem, külső. — „Te nem tudsz egy magadra élni“ így szolt Sernay asszony Theclának; egy Lyonel nem talált be a te életedbe; menj nőül gróf Záboskihoz.

— Majd álmodok róla valamit, felelt félvállról.

— Tudom, hogy nem követte ön tanácsát; s ugyan mi okból?

— Itt egy kitérés van az életemben, melyet megismerni joga van önnek. Emlékszik ön azon napra, mikor engem sirva talált egy levéllel a kezemben, ezelőtt pár hóval?

— Emlékszem.

— Thecla irt nekem Záboski gróf által, s végbucuját küldte meg nekem levelében. Én meglátogattam őt egy mezei lakban a Como partján a két fürdői idény közt. Én már akkor több hetős özvegy voltam s az orvosok légváltóztatást javasoltak, hogy magamat hosszas fáradalmaimból kipihenjem. Hogyan történt az, hogy egy fiatal ember, a ki az előtt való nap még más előtt térdelt, ma már orcáját s gondolatát egészen felém fordítsa? Nem vagyok képes felfogni megérteni. Felesleges önnek azt nyilvánítanom, hogy lelkiismeretem nyugodt és tiszta volt. Reményt vesztett-e ő a hosszas visszautasítás következtében, vagy talán felette lángoló szenvedélyt és össze nem találó jellemet fedezett fel nálla, melyet ő épen nem ohajtott. Nem tudom. Mikor ő nekem nyilatkozott Theclánál az ő lakásán, engem egy érzete a gyaláznak fogott el. Én ezen szerelem szavait olybá vettem, mint egy árulás nyilatkozatát. Boszszaukodásom megrettenté őt! — De hiszen én szabad vagyok így szolt ő, kérdezze ön Sálviati grófnét magát. — Igaz volt, de az én ellenszegülésemet nem volt képes semmi is legyőzni.

(Folyt. köv.)

Berlin rendőrségének története a leg-régibb időkől.

Walhom Albert berlini rendőri ülnök jegyzeteiből.

Nem érdektelen a berlini rendőrség fejlődési történetével megismerkedni, hogy miben és miként állott a rendőrségi intézménye századok előtt és miként fejlődött, az mostani terjedelméig.

A rendőrség állapotjáról a 16- és 17-ik századból biztos adatok nincsenek, csak egyes ez irányú írók állításai után, melyek fennállott okmányok és rendeleteken alapulnak, lehet azon századok rendőrségi viszonyaira következtetni.

A közrendészetet a város tanácsa vezette, és ez a polgárság által támogatott. A város negyedekre volt bocsátva, melyek fölött biztosok és albiztosok voltak felügyelőül alkalmazva. Miben állott ezeknek felügyelete és mi joga volt hatáskörüknek arról írásbeli bizonyítékok nincsenek; azonban kétségtelen, hogy főgondjok és figyelmezők az élet- és vagyonbiztonság megállapítására volt irányozva.

Berlin történetiadatok szerint a 12-ik században demokratikai kormányalakkal bírt, 12 nép képviselő választott, kik közül évenként 4 megújított. A képviselőbe a hentesek, takácsok, cipészek és pékek szélei, mint legtehetősebbek legnagyobb befolyást gyakoroltak. Lassanként a városok egyes választófejedelmeknek engedékát jogukat, kik hatóságot neveztek ki, mely a város egyéb ügye mellett a rendőrséget is kezelte.

A legrégebbi rendészeti codex egy Joachim választófejedelemtől közlése bocsátott okmány, mely az 1515-ik évben kelt. A fejedelem ezt azon időben bocsátá ki, midőn a városokat beutazta, azoknak hatósági viszonyaik és berendezéséről tudomást szerzett.

Ezen rendelet mindent a régi szokás az úgynevezett usus mellett hagyott. Meghatározta a városokban a polgármesterek és tanácsosok számát és rendelete, hogy ezen tisztviselők évenként megújíttassanak és a polgárok közül szavazat többséggel választottak. Ha különös fontos esetek adnák magukat elő, a kormányzó tanács, a régi azaz az előbbi év kormányfőitől szólítsa fel vélemény adásra. Ugyan e rendelet az istenkáromlást, házasságigörést, valamint a bűvészkedést és a káromkodást, egyáltalában szigorúan megtiltotta, rendelve, hogy ha e tilalmak megszegnének a tanács belátása szerint ítéljen s a vétkeket megbüntesse, hogy mások a példán okuljanak. A lakomákat és házi ünnepélyeket illetőleg rendelte miszerint azok két napon túl ne terjedjenek és a vagyonhoz mérve tartassanak meg. A mesteri rang elnyerését illetőleg is intézkedik ezen rendelet különösen annak di-járól rendelkezvén. Ugyan e szerint senkinek sem volt szabad házra pénzt venni vagy azt elzálogosítani. A tűz-őrség tekintetéből ezen rendelet parancsolja, miszerint minden polgár köteles házánál egy lajtorját két börtömlőt és egy vaspóznát tartani. Ezen közrendészeti intézkedések a népnek a tanács által évenként felolvasattak és az akkori idők és szükségletekhez mérve, büntető törvénykönyvet képeztek.

Azon időben az életvagyonbiztonság különösen a kóborló szolgálat nélküli zsoldosok által igen veszélyeztetve volt, kik nemcsak az országutakon űzik rablásaikat, hanem mint koldusok a házakba lopozván, a békés polgárok vagyona és élete ellen törtek. Bizonyítják ezt azon számos rendeletek, melyek a 17-ik század végével keletkeztek és melyek különösen szigorú büntetéseket tartalmaznak az utonállók, gyújtogatók és a kóborló szolgálat nélküli zsoldosok (Lacznécht) ellen. Egy 1565-ik évben kelt rendelet szerint azon esetben, ha ily kóborlók, a nekik nyújtott adománnyal meg nem elégedve, jó szerével nem vonulnának vissza és erőszakoskodásokat követnének el, keljenek fel a vidék nemesei s a parasztokkal egyetemben fogják ezeket el; ha netalán elég erősek nem volnának, verjék félre a harangokat és így összecsődített szomszédjaik segítségével a kicsapongókat fegyverezzék le és büntessék meg. Együttal rendelte, hogy a pásztoroknak s juhászoknak, valamint semmiféle gyalogvándornak lőfegyvert viselni tilos, minthogy előfordult, hogy keresetük után járó polgárok világos nappal olyanok által orozva lelővették és megraboltattak. Sőt az 1567-ik évi rendelet tiltja, az idegennek szállást adni, minthogy az orzások igen gyakoriak voltak.

Azonban mind e rendeletek kevésbé használtak. Az országutakon a biztonság mind inkább csak ment és egy 1572-iki rendelet utonállókról szól, kik erős fegyverzetel pussákkal ellátva, majd gyalog, majd lovasan veszélyeztették az utazók biztonságát. Ezek üldözésére rendeltették, hogy a hol ily béke- és csendzavarók mutatkozná-

nak, a szomszéd helységek férfiai gyűljenek össze és vegyék üldözőbe a gonosztevőt. Ha üldözés közben a homály eltakarná a szökevény számát, azon helységek, melyekhez legközelebb van az üldözött, utolsó még észlelhető nyoma, kötelesek az üldözést folytatni.

Ily rendeletek tudomásul nyilvános helyekre kifüggesztettek és minden törvénykezés alkalmával felolvasattak.

Azonban mindez intézkedéseknek úgy látszik, kevés sikere volt, mutatják azt a később keletkezett és szigorubb rendeletek. Mutatja ezt az 1616-ik kibocsátvány, mely szerint, ha valaki gonosztevő üldözésénél segítkezett nyújtani vonakodott volna, 10 tallérnyi pénzbürséggel büntetett, azon kívül köteles volt a megkárosítottnak kárát megtéríteni.

Egy 1627-ben kelt patensből szinte kitűnik, hogy a közbiztonság annyira csökkent és különösen a tolvajlások annyira szaporodtak, hogy Vilmos György határgróf szerint a rabló katonáktól az általok összeharcsolt réz, bádög ezínedények és egyéb házi eszközöket halmonként szedegette el. Vizsgálatok után kitűnt, hogy bizonyos egyének a városban a katonáktól ezeket megveszik és így a lopást előmozdítják. A főnnemlített patens ezekre nézve szigorú megfogadta a hatóságnak, az ily lopott tárgyak vevőit személykülönbség nélkül kereset alá fogni és tőlök a lopott tárgyakat elvenni. Ha a lopott jószág vevői kiirattak azok a tárgyak kiadásán kívül kénytelenek voltak a tárgy négyszeres értékét bürséget lefizetni, ha azonban bürséget fizetni képesek nem voltak, minden forint után egy napi fogsággal bünhesztettek. A pénzbürségek egyik fele az őrgrofnak jutott, másik fele az illető helység hatóságának, hol a tétel történt.

Mindezek dacára a gonosztevők és büntettek száma oly annyira szaporodott, hogy 1636-ban Berlin utzáin éjjel menni életveszélyes volt egybekötve. Ilyenkor az embert nem csak megröghanták s kirabolták, hanem gyakran meg is gyilkolták. Ily bűnesetek szerzőiül a kézműves legények tartattak, kik az akkoriban úgynevezett jó hétfőt (guten Montag) henylés és dorbézolással ünneplék és ittás állapotban az utakra állva, garázdálkodásokat követének el. Ezeket illetőleg ugyanazon évben kelt rendelet a jó hétfő ünnepségét megtiltja és rendeli, hogy a legény e napon mesterénél otthon maradván, úgy dolgozzék, mint mások; ki e rendeletet megszegné fogsággal bünhesztessék és a városból kiutasíttassék.

Este 9 órakor már a kocsmárosnak tilos volt bárkinek bort vagy sört nyújtani, Ellenkezőleg vendégeit a távozásra fel kellett szólítani és üzletét bezárni. Ki 9 óra után lámpa vagy fáklya nélkül menni találtatott, az őrző által reggelig betartóztatott.

R. E. S.

(Folyt. köv.)

Helyi dolgok.

— A helyi polgári dalárda február 1-én az Apolló teremben zártkörű táncszüveget rendezend, melyet válogatott énekdarabok előadásával is igyekezend fűszerezni.

— A helyi kereskedő ifjuság bizottmánya is elhatározta egy táncszüveget február 8-án leendő megtartását. Bályának gr. Toldalagi Victor né ő nagysága lón felkérve, miként értesülve vagyunk, meg is nyerve. (Egy ily anya szép s kellemes sikert biztosít. Szerk.)

— A helyi „egyenlőségi-kör“ is szándékszik egy táncszüveget hushagyó kedd előtti szombatn rendezni, de csak biztosított alapon. A részleteket annak idejében tudására juttatandjuk a t. ez. közönségnek.

Legujabb posta.

Páris, január 11. A „Bien Publique“ írja: Mac Mahon s még több tábornok engedelmet nyertek a III. Napoleon temetésére elmehetni. Lehet képzelni, írja a lap, hogy a kért engedély, miután az nyíltan lett kérve, minden habozás és akadály nélkül megadatott.

— London, január 11. Chislehurstból írják, hogy a Napoleon temetése szeredán fog történni, s a Chislehursti kat. templomban fog megtartatni. Bizonyosnak mondják, hogy Eugénia császárné a kormányzást proclamáltatni fogja. Napoleon végrendeletet hagyott hátra.

— Pest, január 11. (Országgyűlési ülés) Orbán Balázs interpellálta a belügyminisztert, hogy hajlandó-e

a székely városoknak engedélyezett kövezetvámot megszüntetni? Madarász József interpellálja a pénzügyminisztert, szándékszik-e intézkedni elvégre is, hogy az igazgatása alatt álló közegek, jövőben hivatali nyelvéül kirekesztőleg a magyarnyelvet használják. Csernátóni a misztériumot interpellálja, hogy van-e szándékában a választási törvény módosítására nézve egy törvényjavaslat betérjesztésére olyan időt választani, hogy aztán a ház-nak legyen alkalmja a betérjesztett törvényjavaslatot jó-móddal tanulmányozhatni, és éretten bírálhatni.

Ezután áttértek a napi rendre. Továbbá tárgyalattak: Lónyai határozati javaslata a zárszámadások felülvizsgálatára vonatkozólag, a kiszolgált altisztek alkalmazására illető törvényjavaslat; a telepítvényi törvényjavaslat függőben maradt cikkei bevégezése, s végre az 1873. évi budget.

— London, január 11. Napoleon holttestének felbon-tási, következtében a halál okául a vérkeringés szüneteléseitűntek ki, s ezt a beteg testalkota általános minőségének kell tulajdonítani. Bonapárté bibornokat Chislehurstban várják. Az angol királynő sajátkezűleg irt Eugénia császár-nőnek.

— London, január 11. Napoleon holtteste bebal-zsamoztatik, s azonnal ki fog tétetni az ünnepélyesen összeállított ravatalra. Bonapárté Károly, Murat hercegek Fleuri tábornok Rouher és Abbattucci Chislehurstba érkeztek.

Pest, Január 11. A kormánykörben nagyon fog-lalkoznak azzal a gondolattal, hogy Horváthországban egy királyi biztost küldjenek s ezt ministeri czimmal s teljhatalommal ruházzák fel. A lapok ezen állásra Kállay consult és a jelenlegi kereskedelmi miniszt gr. Zichy Józsefet emlegetik. Képviselői körökben nem hiszik ennek kivihetőségét. A baloldali lapok is szigort ajánlanak a horvátokkal szemben.

— Pest, január 11. A baloldali kör tegnapi tanácskozásában el lett határozva: sürgetni a kormányt az új választási törvény betérjesztésére. — A nagy-enyedi fegyintézet közelebből fel fog osztatni, s körülbelül a „Mária nostra“-i fegy- és javítóintézettel össze fog olvasztatni.

— Páris, január 10. Thiersnek az első albizottmánnnyal tartott értekezlete titokban tartatott, de azt mondják, hogy kedvezőleg folyt le. Azt állítják, hogy Thiersnek a nemzetgyűlésbeni jelenléte s a felfüg-gesztő Veto-ra nézve kiegyezkedés történt.

A balközép 63 szavazata 58 ellen — a melyek Perier Kázmárra estek — Christophle választotta elnökének, mire Perier és hivi el távoztok. A balközép meg-hasonlása ma már bevégett tény.

„Székely Hirlap“ magán távirata.

Feladatott jannár 13. d. u. 4 órakor.
Érkezett január 13. esti 7 órakor.

A Maros-Ludas és Kocsárd közt fekvő kezei megállapodási hely e hó tizenötödikén a nyolczas számú őrháztól a hol jelenleg van, a hatos számú őrházhoz tétetik át, mi a t. ez. közönség tudtára adatik.

A forgalmi főnökség.

Bécsi tőzsdei árkelet

(januárius 13.)

5% metallique	66.05
5% nemz. államkölesön	70.10
1860. államkötvény	103.50
Bankrészevény	979.—
Hitelrészevény	336.—
London	108.75
Ezüst	107.—
Arany	5.20
Napoleon arany	8.66
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.50.
„ „ „ temesi	78.—
„ „ „ erdélyi	77.—
„ „ „ horvát-slavon	—

Felelős szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR.

HIRDETMÉNYEK.

(4)
Sz. 182. 1873.
f. ü.

1—3

Árlejtési hirdetmény.

A maros-vásárhelyi királyi tábla területén levő 22 királyi ügyészség részére e folyó 1873-ik évre szükséges, összesen mintegy 180 rizmát kitehető nyomtatványok beszerzésének biztosítására a maros-vásárhelyi királyi főügyészség irodájában **folyó évi február 17-én d. e. 11 órára** zártajánlatokkal egybe kapcsolt árlejtés hirdettetik, mely határidőre vállalkozók 100 forint bánatpénzzel azon kijelentéssel hivatnak meg, hogy a kitűzött óráig a nevezett királyi főügyészség iktatóhivatalába zárt ajánlataikat szabályszerű bélyeggel és a kitűzött bánatpénzzel, vagy annak az illető adóhivatalnál letételeit igazoló nyugtával ellátva benyújthatják, a szóbeli árlejtés megkezdése perczen túl azonban el nem fogadtatnak; az árlejtési feltételek ugyancsak az említett főügyészség hivatalában tekinthetők be, ünnepnapok kivételével bármikor d. e. 9-től 12-ig és d. u. 2-től 4 óráig.

Maros-Vásárhelytt, 1873. január 12-én.

(2) 3—3

Hirdetmény.

A maros-vásárhelyi takarékpénztár közgyűlése 1873. február 5. reggel 9 órakor a tanácsház nagy-teremében fog tartatni, melyre a t. cz. részvényes urak figyelmeztetéssel az al. szab. 42. §. első és 2-ik kikezdésére tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat

1. Elnök választás, és a közgyűlés megalkulása után a szavazatjog gyakorlása tárgyában bejelentett sérelmek rövid szóbeli elhatározása.
2. Igazgatói jelentés a lefolyt üzleti év sommás eredményéről.
3. A számvizsgáló bizottság jelentése, kapcsolatban a leltározó bizottság jelentésével.
4. A választmány külön előterjesztései, és ezzel kapcsolatban a múlt évi közgyűlésből a választmányi jegyzőkönyvek megvizsgálása és megbírállására kiküldött bizottság jelentése.
5. A kilépett, kilépendő és kisorsolandó választmányi tagok titkos szavazással megválasztása.
6. Számvizsgáló, leltározó, és választmányi jegyzőkönyvek megvizsgálása és megbírállására 5 tagú bizottság megválasztása.
7. A tiszta jövedelem feletti határozás.
8. Írásba beadott indítványok, fellebbezések és kérelmek.

Maros-vásárhely 1873. január 6-án

Az igazgatóság.

42. §. I. A szavazatjog gyakorolhatására megkivántatik, hogy a részvényes nagykorú, ön jogosult, feddhetetlen hírű, s hogy részvényei a részvényesek főkönyvében legalább egy hóval az illető közgyűlés előtt saját nevére beírva legyen.

2. Minden részvényes és meghatalmazott, ki a közgyűlésen résztvenni és szavazni kíván: tartozik részvényei, meghatalmazása és a részvénykönyv alapján, az őt illető szavazatok számáról kiállított igazoló jegyet a közgyűlés előtt két napon és annak megnyitáig az intézet elhelyiségében, az intézeti jegyzőtől kivenni.

(6)

1—3

Magyar keleti vaspálya.

A m. k. közlekedési miniszterium rendelete folytán a kezei megállapodási hely Kocsárd és Ludas állomások között, e hó 15-én a 8. számú őrháztól, hol jelenleg van, a 6. számú őrházhoz tétetik át, miről a t. cz. közönséget tisztelettel értesíti
A forgalmi főnökség.

(2)

1—4

Wittich József könyvkereskedésében
M.-Vásárhelytt kapható:

Községi közigazgatás vagyonkezelés és számadások kézikönyve.

Írta: **Till Antal.**

2-ik javított kiadás.

Ára 2 frt 50 kr.

A m. k. belügyminisztertől,
a jegyzői szigorlatra készülőknek
ajánlva.

(23)

11—12

Vizsgálatok meg mindent s tartsátok meg a jót!

Számtalan esetben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller móhnyóvénnyedve.

Leghathatósb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, s a gyermekek számárhurutja ellen; ezer esetben bebizonyulva.

Egy eredeti üvegtégely ára, használati utasítással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalzsama göresök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. április 8-áról a növényország leghasznosabb nemeiből a legszorgalmasabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg ösmerve a gyomor és végbél nyálkássága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, göresös gyomorbad, vérhas, puffadás és kólikafájdalmak ellen.

Ezen kívül leghathatósb és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek ellen.

Egy eredeti, horgony-kupakkal, pecsét- és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 frt 50 kr. Egy kisebb üveg 80 kr. o. é.

Maros-Vásárhelytt valódi minőségben csak *Bucher Miksánál* kaphatók. Szászvároson: *Rukert C. gyógyszerésznél*. Gyula-Fehérvárt: *Boos C.-nél*. Csíkszereda: *Winkler F.-nél*. Déésen: *Krémer Jánosnál*. Gy.-Szt-Miklóson: *Frölich E.-nél*. Kézdivásárhelytt *Lukács F.-nél*. Nagy-Enyeden: *Horváth F.-nél*. S.-Szt-Györgyön: *Guták és társánál*.

(1)

3—5

1/3 1839-diki

ROTHSCHILD-SORSJEGYEK

melyek sorozatai kihuzattak, s melyeknek az 1873. márczius 1-én történendő számhuzásánál mulhatlanul nyerni kell, **20-ad részekben elad 12 frtjával**
Fischer M. L., bank- és váltóüzlete a „Fortuná”-hoz Pest, hatvani-utca 16. sz.
Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár részvények részletfizetésre az osztalék biztosításával.

Azon rendkívülieg fokozódó törekvés, melylyel a hazai takarékpénztár részvényei a legbiztosabb, s nyeresémet nyújtó tőke elhelyezésül használatnak, indított arra, hogy csekély takarékoság mellett egy kis tőkepenz biztos értékpapírba fektethető legyen, ez okból a

Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár részvényére

hivom fel a n. é. közönség figyelmét, melyek részletfizetésre megszerezhetők.

A Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár

körülbelül kilencz hóval ezelőtt két pesti bank-intézet tevékenysége által jött létre, kiktől nagy tért vett át, s ma már egyik tekintélyesebb takarékpénztárunkká lett, s eddig is, az első 9 havi működés után, részvényenként már eddig 5 frtnál többet osztand.

A Pest-Lipótvárosi-takarékpénztár solid állapotát minderek között kiválóan az tanusítja, hogy a helybeli bankok s bankárok által alakított consortium a Pest-Lipótváros takarékpénztár részvényeinek nagy részét átvette.

Ez eset minden kétséget eloszlat, s igazolja, hogy e takarékpénztár üzletköre, biztos vezetése és smert szilárd igazgatása mellett folyvást szélesbülend.

mik a részvények emelkedését biztos kilátásba helyezik.

Kisebb tőkeösszeg biztos elhelyezésére Pest-Lipótvárosi takarékpénztár részvényeit ajánlatom, melyeket darabonként

84 forintért

12 havi 7 frtos részlet törlesztésre adok,

akként, hogy az első részlet lefizetésével biztosítom a vevőnek, részvénye után esendő osztalékot. Mihez képest kérem a n. é. közönséget a részvételre, hogy tőkéjét minden kétségen kizáró határozott értéket biztosító ily papírba fektesse.

Megrendelésekre vásárlók, a helybeli tőzsde pontos napi árfolyama szerint is; letéteményül is nállam maradhatnak e papírok, mely esetben darabonként

10 forint teendő, s a hátraléka részvények átvételekor

Az esetben, ha részletfizetésre legalább 25 darab vásároltatik, a fizetés meghatározását a vevő jogául engedem.

Számos bel- és külföldi üzlettársaim s megrendelőimnek ajánlom, hogy a Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár részvényeire teendő megrendeléseiket ideje korán teljesítsék, mert hihetőleg rövid időn beálló áremelkedés esetén képtelen leszek a fenti áron kívánságaikat teljesíteni.

Vidéki utárvételi megrendelések azonnal teljesíttetnek.

Fischer M. L.

bank- és váltóháza a „Fortuná”-hoz, Pesten, hatvani-utca 16. sz. a.

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelytt, az ev. ref. főiskola gyorsajtóján 1873.